

وحدت و همگرایی

۴

■ از منظر حضرت
آیت‌الله‌العظمی
سیدعلی خامنه‌ای
■ علیرضا برازش
■ امیرکبیر
■ ۸۰ صفحه
■ ۱۰ هزار تومان

ضرورت وحدت بین مسلمین به طور مداوم طی ده‌های اخیر از سوی آیت‌الله خامنه‌ای به عنوان رهبر یکی از بزرگ‌ترین کشورهای مسلمان مورد تأکید است. این امر از جهت مقابله با دسیسه‌ها و تفرقه‌افکنی‌های استکبار جهانی مطرح است و از همان ابتدای نهضت انقلاب اسلامی بنابر سنت اهل بیت مطرح بود. این کتاب در ۶ فصل تنظیم شده و تلاشی در جمع‌آوری نقطه‌نظرات رهبر انقلاب در مورد «وحدت اسلامی» است.

جاودانه تاریخ

۵

■ حجت‌الاسلام محمد
محمدیان
■ انتشارات انقلاب
اسلامی
■ ۳۶۰ صفحه

شامل سخنرانی‌های رهبر انقلاب پیرامون شخصیت امیرالمومنین (ع) است که از زمان پیروزی انقلاب در مناسبت‌های مختلف بیان شده است. این اثر حاوی نکات دقیق و مهمی در شناخت شخصیت امام علی و سیره ایشان در طول حیات است که می‌تواند بینش قابل تأملی در این رابطه برای خوانندگان ایجاد کند. از نکات قابل ملاحظه در سخنان رهبر انقلاب پرهیز از تکرار مسائل پیشین و ذکر فرازهای جدیدی از حیات آن حضرت است.

خون دلی که لعل شد

۶

■ خاطرات حضرت
آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای
از زندان‌ها و تبعید دوران
مبارزات انقلاب
■ محمدعلی آذرشب
■ انتشارات انقلاب
اسلامی
■ ۶۵ هزار تومان

یکی از مهم‌ترین وجوه حیات رهبر انقلاب، مربوط به مبارزات ایشان پیش از پیروزی انقلاب اسلامی است. این کتاب با تمرکز بر این بخش از حیات ایشان به رشته تحریر درآمده است و شامل وقایع دستگیری و حبس و تبعید ایشان در دوران مبارزه با حکومت پهلوی است. این اثر در حقیقت ترجمه فارسی کتاب «إن مع الصبر نصر» است که به زبان عربی در بیروت منتشر شده است.

کرد.

آیت‌الله خامنه‌ای در سال ۱۳۳۶ به همراه مادر و برادرش راهی عتبات شد اما در این شهر با زیرویم بحث و درس علمی حوزه علمیه نجف آشنا شد و علاقه‌مند به اقامت در این شهر شد اما در نامه‌ای که به پدرش برای کسب اجازه نوشت، پدر موافقت نکرد و سیدعلی مدت کوتاهی پس از اقامت در این شهر و بهره بردن از درس اساتید فقه و اصول به ایران بازگشت اما تصمیم گرفت برای ادامه حضور در حوزه راهی قم شود. با این حال باز هم پدرش و دوستانش با این تصمیم مخالفت می‌کنند اما او با اصرار موفق می‌شود در سال ۱۳۳۷ موافقت پدر را کسب کند و راهی قم شود که در آن روزگار به یک قطب مذهبی بزرگ در جهان اسلام مبدل شده بود و هفت هزار عالم و طالب علوم دینی در آن شهر تحصیل می‌کرد. در همین زمان و پیش از حرکت به قم آیت‌الله میلانی به او اجازه روایت می‌دهد.

ورود به نهضت امام

با درگذشت آیت‌الله بروجردی، امام خمینی که در این زمان در قم آغازین حرکت‌های خود را علیه حکومت سازمان‌دهی کرده بودند، نهضت خود را آغاز کردند و آیت‌الله خامنه‌ای یکی از نخستین کسانی بود که به این نهضت پیوست. پس از حادثه فیضیه ایشان در تکثیر و توزیع اعلامیه علیه حکومت نقش فعالی داشتند و از سوی امام مأمور شدند که دست‌خط ایشان را به مشهد ببرند و تحویل علمای این شهر دهند تا از آنان برای قیام علیه شاه دعوت شود. بعد از این اقدام وی سفری تبلیغی به بیرجند داشت و در جمع طلاب این شهر سخنرانی کرد. پس از این سخنرانی‌ها بود که تجربه اولین بازداشت و زندان را در بیرجند داشت. البته در شهر بانی این شهر با احترام برخورد شد و چون ساواک در بیرجند فعالیت نداشت، ایشان را به مشهد فرستادند. این امر متعاقب با قیام پانزده خرداد بود که کشور در التهابی تمام عیار به‌سر می‌برد. سرانجام ایشان به قرار التزام به عدم خروج از حوزه قضایی تهران، آزاد شد.

سال بعد ایشان ناگزیر شد به سبب بیماری و دل‌تنگی پدر به مشهد برگردد اما این امر منجر به توقف فعالیت‌های سیاسی او نشد. هر چند شدیداً تحت کنترل مأموران امنیتی قرار داشت اما از این زمان اوج فعالیت‌های سیاسی او بود که به چند نوبت دستگیری و زندان از جمله در فروردین ۱۳۴۶ و مهر ۱۳۴۹ منجر شد. دهه پنجاه زندگی برای ایشان فاصله میان آزادی از زندان و تبعید بود که صرف خدمت به نهضت انقلاب می‌شد. دو نوبت دستگیری در سال ۱۳۵۰، دستگیری مجدد در سال ۱۳۵۳ که یکی از دوران سخت زندان بود. ایشان را با یورش به منزلشان دستگیر کردند و در سلولی با شرایطی دشوار نگه داشتند. همچنین در آخرین دور دستگیری پیش از انقلاب در سال ۱۳۵۶ بار دیگر در یورش به منزلشان دستگیر شدند و این بار به تبعید ابتدا به ایرانشهر و سپس جیرفت فرستاده می‌شوند. کتاب شرح این مبارزات و آن چه بر ایشان در فاصله این سال‌ها، در زندان، بازجویی و تبعید گذشته را شرح می‌دهد که برای تمام علاقه‌مندان به تاریخ انقلاب بسیار جالب توجه است. همچنین از میانه این فعالیت‌های سیاسی شرح احوال زندگی خانوادگی رهبری نیز در فاصله این سال‌ها خواندنی است.

زندگی طلبگی راهی مشهد شد. وی مدتی بعد راه نجف را در پیش گرفت تا در حوزه علمیه این شهر نزد اساتیدی چون آیت‌الله نائینی و آقازیا عراقی کسب فیض کند. زمانی که بار دیگر به مشهد بازگشت، در چهارمین دهه حیات همسر نخست خود را که سه دختر از او داشت، از دست می‌دهد و سپس با «بانو خدیجه میردامادی» دختر «آیت‌الله سیدهاشم نجف‌آبادی» ازدواج می‌کند. که حاصل این ازدواج چهار پسر و یک دختر بود و سیدعلی دومین فرزند آنان بعد از سیدمحمد به شمار می‌رفت که در سال ۱۳۱۸ ه. ش دیده به جهان گشود. البته پیش از تولد سیدعلی این زوج یک فرزند خود را نیز به نام سیدرضا در دو سالگی از دست داده بودند.

آیت‌الله سیدجواد مرد مبارزه و سیاست به معنای مرسوم نبود، زندگی محدودی را برای خود و خانواده‌اش دست‌وپا کرده بود، دوستانی اندک اما محرم داشت و در گرفتاری‌ها به کسی جز خدا مراجعه نمی‌کرد. با این حال بنابر محیط حیاتش و به سنت علمای شیعه نوعی خشم و نفرت نسبت به دستگاه حکومت داشت. او در ۹۳ سالگی در مشهد از دنیا رفت و در حرم امام رضا به خاک سپرده شد.

نخستین بارقه‌های کنشگری

زمانی که سیدعلی تنها سه سال داشت، مشهد به اشغال قوای شوروی درآمد و حکومت پهلوی اول سقوط کرد. یک سال بعد ایشان به همراه برادرش به مکتب‌خانه سپرده شد تا درس خواندن را در فضای آشوب‌ناک آن روزگار ایران آغاز کند و یک سال بعد به دبستان رفت و با پایان این دوره وارد حوزه علمیه شد. این زمان مقارن با دوره‌ای بود که لایحه ملی شدن صنعت نفت از تصویب مجلس گذشته بود و در کشور شور مبارزاتی برپا بود. در سال ۱۳۳۲ نواب صفوی رهبر فداییان اسلام سفری به مشهد داشت و این امر منجر به آشنایی آیت‌الله خامنه‌ای با او و فعالیتش از نزدیک شد. تا پیش از این آوازه نواب و اقداماتش را از دور شنیده بود اما شور و حرارتی که در کلام او بود، سید قباپوش پای منبرش را به فعالیت سیاسی علاقه‌مند کرد.

آیت‌الله خامنه‌ای هنوز در حوزه مشهد طلبه بود که در سال ۱۳۳۴ خبر شهادت نواب صفوی به این شهر رسید و بسیاری از طلبه‌های جوانی که آن روزگار به حرکت او امیدوار بودند را در اندوه فروبرد، تا جایی که حتی برای نخستین بار شعارهای علیه حکومت در حوزه علمیه مشهد به گوش رسید.

نخستین کنش سیاسی آیت‌الله خامنه‌ای یک سال بعد در حالی که تازه درس خارج را شروع کرده بود، صورت گرفت و این اقدام نیز در نتیجه علاقه او به نواب صفوی بود. آن‌ها اعلامیه‌ای علیه اقدام استانداری مشهد در عدم تعطیلی سینماها برخلاف سال‌های گذشته نوشته و منتشر کردند. با این حال این یک دست‌گرمی ساده بود و در مقابل او چند سال بعد و در دهه چهل به نمایش گذاشت.

مهاجرت به قم

ایشان به زودی پیش از هم‌درسان خود تدریس را آغاز کرد و هم‌زمان به ادبیات به ویژه شعر و رمان علاقه بسیاری نشان می‌داد و به مطالعه آثار ادبی و اشعار فارسی و عربی می‌پرداخت و با انجمن‌های ادبی آن روزگار مشهد ارتباط پیدا

کتاب زندگی آیت‌الله
خامنه‌ای را از پیش
از تولد تا پیروزی
انقلاب مورد بررسی
قرار می‌دهد و از این
منظر در دسترسی به
اسناد مدنظر نویسنده
برای آن برهه زمانی
که مدنظر داشته،
دشواری‌های وجود
داشته است. به نظر
می‌رسد دو منبع اصلی
استفاده در نگارش این
اثر اسناد و خاطرات
است. بخشی از این
خاطرات از گفت‌وگوی
مفصل آیت‌الله
خامنه‌ای با مرکز اسناد
انقلاب گرفته شده و
برخی نیز از خاطراتی
گرفته شده که توسط
محمدعلی آذرشب
جمع‌آوری و به زبان
عربی نوشته شده است